

Койдан В. М., викладач кафедри іноземних мов і методик їх навчання
Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка, Україна

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЗАСОБАМИ ІНТЕРНЕТ-ТЕХНОЛОГІЙ

Статтю присвячено проблемі організації самостійної навчально-дослідної роботи студентів з іноземної мови за допомогою інтернет-технологій. Розглянуто теоретичні та методичні аспекти використання освітньо орієнтованих іншомовних інтернет-порталів студентами ВНЗ як ефективного засобу навчання.

Ключові слова: самостійна навчально-дослідна робота студентів, вищий навчальний заклад, інформаційні технології, інтернет-технології, навчальне середовище.

Постановка проблеми. Питання організації самостійної навчально-дослідної роботи студентів вищих навчальних закладів з іноземної мови засобами новітніх інформаційних технологій набувають в наш час особливого значення. Студент ВНЗ педагогічного спрямування повинен мати високий рівень володіння іноземною мовою. Сучасні тенденції якісного оновлення і підвищення ефективності професійної підготовки висококваліфікованих кадрів усіх сфер народного господарства спонукають до удосконалення системи організації навчально-дослідної роботи студентів (НДРС) у вищих навчальних закладах національного рівня [1, 206].

Однак, питання складу та структури комп'ютерно орієнтованої іншомовної НДРС ще недостатньо вивчені. У цьому сенсі доцільно говорити про інтернет-технології як засіб організації творчої діяльності студентської молоді з іноземної мови.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням активізації навчально-пізнавальної діяльності займалися багато вітчизняних та зарубіжних вчених В. Буряк, І. Трубавіна, О. Рогова, В. Лозова, С. Сисоєва. Використанням інформаційних технологій в освіті займаються науковці Ю. Жук, О. Соколюк, Н. Дементієвська, Л. Пасічник, Н. Морзе.

Досвід у популяризації застосування мультимедійних технологій має Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України. Так, на порталі «Діти України» (<http://www.children.edu-ua.net>) пропонуються дистанційні курси (ДК) з вивчення та удосконалення рідної мови. Досвід розробки та розвитку інформаційних освітніх ресурсів у мережі Інтернет мають і викладачі-науковці Київського університету імені Бориса Грінченка, а саме: Н. Морзе, О. Жильцов, Р. Павлюк, В. Юрченко, В. Кулікова, І. Юртин, Д. Бодненко та ін. До вже

існуючих численних освітніх та інформаційних послуг, які пропонує сайт університету www.kmpu.edu.ua, співробітниками вищезазначеного ВНЗ наразі розробляються он-лайн-тести та ДК в системі Moodle.

Формулювання мети статті. Підготовка сучасних викладацьких кадрів вищої кваліфікації відповідно до вимог ринкового та європейського середовища потребує удосконалення змісту, методів, форм та прийомів навчального процесу. Суспільству потрібен викладач нового зразка, теоретично та практично підготовлений, комунікативний, мобільний, активний та обізнаний з новітніми світовими технологіями в мережі Інтернет. Це зумовлює необхідність зростання та оновлення професійних знань студентів з ІМ засобами інформаційних технологій (ІТ).

Виклад основного матеріалу дослідження. Формування творчих здібностей студентів залишається однією з найважливіших проблем педагогічної теорії і практики, неодмінною частиною якої в університетах завжди була і продовжує залишатися НДРС. Залучення студентів до неї є одним з найперспективніших спрямувань освітньої діяльності.

Навчально-пізнавальна (дослідна) робота студентів — різноманітні види індивідуальної і колективної діяльності студентів, які здійснюються ними на навчальних заняттях або в позааудиторний час за завданням викладача, під його керівництвом, але без його безпосередньої участі.

Вона є завершальним етапом розв'язання навчально-пізнавальних завдань, які розглядалися на лекціях, семінарах, практичних і лабораторних заняттях. Адже знання можна вважати надбанням студента тільки за умови, що він доклав для їх здобуття свої розумові і практичні зусилля [4, 148].

Разом з давно відомими імітаційними методами активізації НДРС, які застосовуються щоденно, такими як «інсценування», «ділові (рольові) ігри», «дискусії», «мозковий штурм», «круглий стіл», слід використовувати інтернет-метод, що дає змогу закріпити студентами теоретичні знання та сформувати іншомовні навички та вміння під час практичного застосування шляхом індивідуального виконання практичних завдань он-лайн.

Засоби навчання є важливим невід'ємним компонентом навчального процесу з іноземної мови. Ефективнішими та більш доцільними нині є технічні засоби навчання широкого призначення — відео, технічні, інформаційні [5, 112].

З середини 1980-х рр. утворюється науковий напрям, який займається комп'ютерною підтримкою навчання мов під назвою Computer-Assisted Language Learning (CALL) [6]. CALL визначають як підхід до викладання мов, де комп'ютер виступає допоміжним інструментом для представлення та оцінювання матеріалу.

Важливим завданням викладача ВНЗ є правильна організація самостійної роботи, забезпечення умов успішного її перебігу, що передбачає не лише базову, наукову, а й відповідну педагогічну його підготовку, вміння педагогічно доцільно активізувати пізнавальні сили студентів у навчальному процесі.

Положенням про організацію навчального процесу у ВНЗ передбачено, що НДРС має становити не менше 1/3 і не більше 2/3 загального обсягу часу, відведеного на вивчення конкретної дисципліни. Така кількість годин дає змогу розвивати пізнавальну активність, формувати самостійність як рису особистості, здатність до творчого розв'язання сучасних виробничих завдань, уміння приймати рішення [1, 207].

Система керівництва НДРС охоплює: чітке її планування, детальне продумування її організації, безпосереднє чи опосередковане керівництво з боку викладача, систематичний контроль за поетапними і кінцевими результатами роботи студентів, оперативне доведення до їхнього відома результатів і внесення відповідних корективів у її організування [4, 149].

Чимало новітніх засобів навчання іноземної мови можуть бути ефективно використані. Інтернет пропонує сайт VoiceThread (www.voicethread.com), на якому, наприклад, викладачем ВНЗ розміщуються малюнки, документи, відео, що дозволяє студентам вивчати матеріал та залишати коментарі багатьма способами — використовуючи запис власного мовлення іноземною мовою (за допомогою мікрофону чи телефону), текстовий та відеозаписи [7].

Одним з напрямів використання комп'ютерної технології є створення персональної інтернет-сторінки на www.pbworks.com та на www.wikispaces.com, де можливе розміщення інформації для студентів, домашніх, класних та творчих завдань. Спільний пароль та опції сайту дозволяють створювати, редагувати, коментувати текстові, та відео-файли.

Безкоштовними та необхідними для комунікативної підготовки викладачів іноземних мов є сайти www.lex tutor.ca та www.gutenberg.org, що дозволяють завантажувати електронні книжки з класичної англійської та американської літератури [7].

Поширеними є web-сторінки спеціалізованого призначення, де можна розмістити власний електронний щоденник чи журнал: www.blogspot.com, www.livejournal.com. При цьому така сторінка оформлюється як освітня, з відповідними описами, цілями, завданнями, очікуваними результатами навчання студентів і контролюючими функціями.

На сайті www.calper.la.psu.edu CALPER (Centre for Advanced Language Proficiency Education and Research) розміщується чимало інтер-

активних мовних, граматичних вправ, застосування яких на заняттях значною мірою сприятиме засвоєнню іншомовного матеріалу.

Навчальний сайт www.talk-and-learn.com пропонує вивчення та практичне застосування англійської мови: чисельна дидактична інформація, різноманітні мовні вправи, тематична лексика, відеофайли, словники, іншомовний чат і навіть віртуальний вчитель, який автоматично підбере навчальний матеріал, виходячи із зазначеного студентом рівня володіння мовою та обраної теми.

Платформа www.palabea.com дає можливість удосконалювати декілька іноземних мов: вся інформація розміщена у відповідних розділах, що дозволяє студентам приєднатися до віртуального класу, отримати доступ до бібліотеки, переглянути відео чи послухати аудіофайли, знайти співрозмовника — носія мови, взяти участь і міжнародній віртуальній конференції з певної теми, обмінюватися власними думками, що розвине навички взаємодії он-лайн. Відеоуроки з використання мультимедійних форм, запис власних відповідей за допомогою веб-камери призведе до підвищення рівня пізнавальної діяльності студента.

Інтернет-сторінка www.inglishtips.org містить численний дидактичний матеріал з англійської мови: книги, статті, різножанрову літературу, мультимедіа, словники. Самостійну роботу будь-якого рівня творчості та мотивації можна організувати як керівником-вчителем, так і студентом одноосібно.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Ефективність використання інтернет-технологій для вивчення ІМ як новітній методологічний принцип неодноразово підтверджена вчителями-практиками та експериментальними дослідженнями вітчизняних і зарубіжних учених. Зазначимо, що такі технології гармонійно поєднуються з традиційними методиками навчання ІМ. Крім того, використання комп'ютера сприяє підвищенню інтересу й загальної мотивації завдяки новим формам роботи і причетності до пріоритетного напрямку науково-технічного прогресу; активізації навчання завдяки використанню привабливих і швидкозмінних форм подання інформації, змагання студентів з машиною та між собою, прагнення отримати вищу оцінку; індивідуалізація навчання (кожен працює в режимі, який його задовольняє); розширенню інформаційного і текстового «репертуарів», доступу до «банків інформації», можливості оперативного отримувати необхідні дані в достатньому обсязі; об'єктивності перевірки і оцінювання знань, умінь і навичок студентів.

Йдеться не лише про навчальні платформи, тренінгові курси, іншомовні різножанрові сайти (про культуру, спорт, новини тощо), але й про пошукові системи, соціальні англомовні мережі, програми перегляду

відео файлів та створення власних аудіо матеріалів, сайтів, ведення блогів, сторінок в всевітній мережі.

Включення інтернет-технологій до змісту навчально-дослідної роботи з ІМ, створення базової освітньої програми на інтернет-платформі сприятиме оновленню і підвищенню ефективності професійної підготовки висококваліфікованих освітянських кадрів, спонукатиме до удосконалення системи освіти у вищих навчальних закладах.

ДЖЕРЕЛА:

1. Нагаєв В. М. Методика викладання у вищій школі : навч. посіб. / В. М. Нагаєв. — К. : Центр учбової літератури, 2007. — 232 с.
2. Ніколаєва С. Ю. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах : підруч. / кол. авт. під керівн. С. Ю Ніколаєвої. — К. : Ленвіт, 2002. — 328 с.
3. Основи методики викладання іноземних мов / упоряд. В. М. Буренко. — К. : КМІУВ, 2001. — 98 с.
4. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / М. М. Фіцула. — К. : Академвидав, 2006. — 352 с.
5. Ягупов В. В. Педагогіка : навч. посіб. / В. В. Ягупов. — К. : Либідь, 2002. — 560 с.
6. Levi M. CALL: Context and Conceptualisation [Електронний ресурс] / M. Levi. — Oxford : Oxford University Press, 1997. — Режим доступу: <http://www.llas.ac.uk/resources/>. — Заголовок з екрану.
7. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: www.personal.psu.edu/tct118/presentations

Статья посвящена проблеме организации самостоятельной учебно-познавательной работы студентов по иностранному языку. Рассмотрены теоретико-методические аспекты использования интернет-сайтов в процессе самостоятельного обучения иностранному языку студентами высших учебных заведений.

Ключевые слова: самостоятельная учебно-познавательная работа студентов, информационные технологии, интернет-технологии, учебная обстановка, высшее учебное заведение.

The article identified the problem of self-directed creative language learning of EFL students. The theoretical-methodical aspects of the usage of informational technologies on the Internet while learning English by students at higher educational establishments are examined.

Key words: self-directed language learning, informational technologies, Internet technologies, educational environment, higher educational establishment.